

บทที่ 4

การมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นแก่นและกิจกรรมสำคัญที่สุดของการบริหารและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องนี้ได้สรุปแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประเด็น คือ

4.1 ความหลากหลายของระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

4.1.1 การมีส่วนร่วมในระดับให้อำนาจแก่ประชาชน เช่น การลงประชามติ

4.1.2 การมีส่วนร่วมในระดับการสร้างร่วมมือ เช่น จัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดการร่วมมือในการพัฒนา

4.1.3 การมีส่วนร่วมในระดับการเข้ามามีบทบาท เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างจริงจัง เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การตั้งศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ที่ให้ตัวแทนชุมชนเป็นผู้รับเรื่องและติดตามการแก้ไขปัญหา

4.1.4 การมีส่วนร่วมในระดับหารือ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะและการลงพื้นที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.5 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสารเป็นระดับขั้นต่ำที่สุด ประชาชนเพียงแต่รับทราบว่าเกิดอะไร ที่ไหนเป็นการให้ข้อมูลฝ่ายเดียวจากภาครัฐ เช่น การจัดทำสื่อเผยแพร่ เป็นต้น

ประเด็นความสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนัก คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละขั้นมีประโยชน์และมีคุณค่าที่แตกต่างกัน ผู้รับผิดชอบต้องจัดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประโยชน์ที่คาดหวัง เพื่อเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมและสอดคล้องกัน ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบตั้งแต่ต้นว่าต้องรักษาสัญญาที่จะดำเนินการตามระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชน

4.2 ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

4.2.1 ลักษณะพื้นที่ ประชาชนในชนบทมีเวลาอุทิศให้การมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนในสังคมเมือง และมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ รูปแบบการมีส่วนร่วมเน้นความเป็นกันเอง ขณะที่ในเมืองมีลักษณะเป็นทางการ การให้ข้อมูลข่าวสารในชนบทต้องใช้สื่อที่เข้าใจง่าย เน้นการพูดมากกว่าการอ่าน

4.2.2 ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ต้องเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ เช่น ในกลุ่มประชาชนที่มีความกระตือรือร้นหรือผู้นำชุมชน ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในระดับสูง เช่น เชิญเป็นคณะที่ปรึกษาหรือจัดสนทนากลุ่มย่อย เป็นต้น

4.2.3 ประเด็นเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ถ้าเป็นเรื่องที่ชุมชนให้ความสนใจสูง เคยมีความขัดแย้งมาแล้วในอดีต หรือจะมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวมทั้งเรื่องที่ต้องการความร่วมมือจากประชาชนสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมต้องมีความหลากหลายและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในระดับที่สูงกว่าการให้ข้อมูล

4.2.4 ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ระยะเวลางบประมาณ และบุคลากร

4.3 เงื่อนไขที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

4.3.1 ตัวผู้นำองค์กร ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำต้องมีความตั้งใจ แน่วแน่ และจริงจังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อการจริงจังของการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการก่อให้เกิดความไว้วางใจจากประชาชนและส่งผลให้ประชาชนอยากเข้าร่วมมือ

4.3.2 ทีมงานและองค์กร ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์การกำหนดเป้าหมายการเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วม การติดต่อกับประชาชน และเปิดโอกาสให้บุคลากรขององค์กรมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของพนักงาน

4.3.3 ประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่น่าสนใจ มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กเยาวชนที่น่าสนใจ จะประสบผลสำเร็จ นำศึกษาได้แก่ ศูนย์ชุมชนสร้างสรรค์คอนยูง จะสามารถรายละเอียดได้จากภาคผนวก ค